Oświadczenie złożone przez senator Ewę Matecką na 18. posiedzeniu Senatu w dniu 3 grudnia 2020 r.

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego

Szanowny Panie Premierze!

Zgodnie z art. 15zq ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374, z późn. zm.) świadczenie postojowe przysługuje osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych oraz jeżeli nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności. Definicja przedsiębiorcy z przywołanej ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców brzmi następująco: „Art. 4. 1. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. 2. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykorzystywanej przez nich działalności gospodarczej". Zważyć jednak należy, iż ustawodawca nie ograniczył się do wskazania podstawy prawnej zdefiniowania osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą zawartej jedynie w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, posłużył się bowiem sformułowaniem, ażeby sięgnąć także do „innych przepisów szczególnych", których katalog nie został w treści omawianej ustawy dookreślony. Należy w tym miejscu przywołać definicję osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, zawartą w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która brzmi następująco: „Art. 8 ust. 6. Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się: […] pkt 4) wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej". Mając to na uwadze, można zauważyć, że dochodzi do pewnej dychotomii, bowiem na gruncie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r – Prawo przedsiębiorców wspólnik spółki jawnej, komandytowej czy partnerskiej nie ma statusu przedsiębiorcy, a zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych należy go sklasyfikować jako przedsiębiorcę.

W celu rozwikłania wątpliwości w zakresie interpretacji wskazanych przepisów przywołać w tym miejscu należy ratio legis regulacji zawartej w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, którym jest uruchomienie nadzwyczajnych instrumentów wspierających przedsiębiorców w okresie rozprzestrzeniania się COVID-19. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu wymienionej ustawy, utrudnienia w międzynarodowych relacjach biznesowych mają wieloraki charakter i występują również w sektorze usług. Środki zapobiegawcze podejmowane w celu zahamowania rozprzestrzeniania się COVID-19 wpływają na zachowania konsumentów w wielu branżach. Z dnia na dzień liczba zleceń ulega drastycznemu zmniejszeniu, a te, które zostały już podjęte, są często przerywane w trakcie ich wykonywania. Ustawodawca wskazał, iż konieczne stało się opracowanie pakietu osłonowego dla firm, zapobiegającego zwłaszcza utracie płynności w ramach prowadzonych przez nie działalności. W tym kontekście nie wydaje się wolą ustawodawcy, by różnicować sytuację przedsiębiorców w równym stopniu dotkniętych skutkami rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19 tylko ze względu na rodzaj prowadzonej przez nich pozarolniczych działalności gospodarczej.

Tymczasem Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 15zv ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w związku z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych odmawia przyznania świadczenia postojowego wspólnikowi spółki jawnej, komandytowej czy partnerskiej. Sytuacja taka jest w odczuciu osób, którym odmówiono świadczenia postojowego, dyskryminująca i niesprawiedliwa, bowiem uwzględniwszy założenia koncepcji racjonalnego prawodawcy, niezasadne i sprzeczne z duchem ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, a także z uzasadnieniem do jej wprowadzenia wy-

daje się różnicowanie sytuacji podmiotów dotkniętych skutkami rozprzestrzeniania się COVID-19 jedynie ze względu na rodzaj prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej. Podnosi się przy tym, iż w świetle uzasadnienia projektu wymienionej ustawy wspólnicy spółki jawnej, partnerskiej czy komandytowej spełniają kryteria charakteryzujące grupę odbiorców świadczenia postojowego, którą ustawodawca wskazał jako najbardziej zagrożoną, czyli grupę prowadzącą działalność gospodarczą i „opłacającą składki samemu za siebie". Osoby te, w ocenie ustawodawcy, „są narażone na niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii Covid-19, ze względu na brak zleceń lub zamówień czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów".

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w formie spółki jawnej, partnerskiej czy komandytowej, którym odmówiono przyznania świadczenia postojowego, domagają się skonkretyzowania przywołanych wcześniej przepisów w takim zakresie, by świadczenie postojowe niewątpliwie im przysługiwało.

Uprzejmie proszę Pana o odpowiedź na następujące pytania:

1. Czy wspólnik spółki jawnej, partnerskiej czy komandytowej spełniający wszystkie warunki do otrzymania świadczenia postojowego i będący przedsiębiorcą w rozumieniu „innych przepisów szczególnych" nie powinien otrzymać prawa do tegoż świadczenia?

2. Czy planowane jest ewentualne dookreślenie przepisów w tym zakresie?

Z poważaniem
Ewa Matecka